Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 96 JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 21, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 21-го ТРАВНЯ 1996 р. Ч. 96. РІК CIII

Комітет боротьби з хворобою СНІД інформує

Київ (Р. Р.). — Пресова служба Національного комітету боротьби з хворобою синдром набутого імунодефіциту (СНІД) оприлюднила заяву, у якій ідеться про загрозливо швидке поширення хвороби в Україні.

Як сказано в документі, за станом на 1-го квітня 1996 року в Україні зареєстровано 4,050 заражень вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ) і число їх щомісяця зростає на 600–800 осіб.

Автори заяви пишуть, що Президент України Леонід Кучма 23-го квітня розпорядився профінансувати програму профілактики СНІД, однак міністер фінансів Петро Германчук припинив фінансування цієї програми ще в березні. Це паралізувало будь-яку протидію поширенню хвороби. В областях і Криму цілковито припинено працю служби діягностики СНІД.

Голова Національного комітету боротьби з захворюванням СНІД Валерій Івасюк зазначив, що найбільше хворих та ВГЛ інфіковано є в Одеській, Миколаївській і Донецькій областях. У Донецькій, Черкаській і Житомирській областях хвороба поширилася серед в'язнів місцевих тюрем, особливо серед наркоманів.

Представник Міністерства Фінансів Г. Рябов пояснив, що причиною припинення фінансування програми боротьби зі СНІД є те, що в бюджеті зовсім немає грошей. Саме тому не отримують грошей лікарні та освітні і культурні заклади.

Загинув український журналіст

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 17-го травня, газета „Кієвскіє Ведомості" повідомила, що через три тижні після зникнення з телевізійної студії ведучого популярної телевізійної програми „Чорний квадрат" Георгія Овчаренка його знайдено мертвим.

За свідченням його батька, Георгій три тижні тому вийшов зі студії на Хрещатику і зник. Лише 16-го травня вночі він з'явився в помешканні знайомого на вулиці Сєрова буд. 34, де його знайшли мертвим, побитим і подряпаним. Він лежав на брудному матраці, постеленому просто на підлозі в квартирі ч. 84, де повно бруду і порожніх пляшок. Помешкання ч. 84 знаходиться в тому ж будинку, де живуть батьки Георгія. Безробітний Олександер Банний, до якого прийшов Георгій, запевняє, що він прийшов дуже п'яний по півночі й скаржився, що йому важко дихати. Вранці господар прокинувся і побачив його мертвим.

Батько тележурналіста свідчить, що він вийшов із телестудії 26-го квітня із кількома відеокасетами в руках. Своїм автом він не скористався, тому батько думає, що його хтось кудись завіз, і, можливо, переховував. Підозріло і те, що Георгій не пішов до батьків, а до сусіда. Можливо, він боявся, що в батьків його шукатимуть.

Розтин показав, що помер журналіст від запалення легенів. Хоча остаточних результатів обстеження ще немає, але експерти думають, що він взагалі не вживав алкоголю. А. Банний подумав, що він п'яний через те, що Георгій був дуже хворий і не міг навіть розмовляти. Можливо, його хтось тримав у холодному льоху, де він і дістав двостороннє запалення легенів. На ці та безліч інших питань намагається відповісти слідство.

Загинув чоловік від вибуху пакету

Вишгород, Київська обл. — Один чоловік загинув, а двоє інших осіб опинилися в шпиталі в результі вибуху, що стався біля комерційного кіоску на автобусній зупинці, повідомила УНІАР 17-го травня.

Гучний вибух, хвилею від якого вибито шибки у сусідньому будинку, стався, за свідченням очевидців, коли директор кіоску відкрив пакет, переданий йому невідомими через продавця кіоску. Директора кіоску з відірваною рукою і продавця — молоду жінку — відвезено до лікарні. Чоловік, що загинув, був випадковим перехожим. Правоохоронні органи ведуть слідство.

С. ХМАРА ЗВИНУВАТИВ РАДІО В ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Київ. — Голова Української Консервативної Республіканської Партії депутат Степан Хмара заперечив інформацію українського радіо про те, що він начебто висловлю-вався за негайне прийняття запропонованого конституційною комісією проєкту конституції України, повідомила УНІАР 17-го травня.

С. Хмара заявив, що 16-го травня в радіоповідомленні про зустріч з members Київської організації Спілки Письменників України, „було повністю спотворено її суть".

„Не знаю, з чиєї подачі перекручена суть моєї зустрічі з письменницькою організацією, але цілком зрозуміло, що це свідома провокація з метою ввести в оману громадськість шляхом розповсюдження брутальної дезінформації", — пише С. Хмара у заяві, розповсюдженій серед депутатів і журналістів.

С. Хмара заявив, що, по-перше, на зустрічі з письменниками він зробив аналізу суспільно-політичної ситуації, що склалася на сьогодні в Україні, а не лише торкнувся одного питання конституції.

Подруге, на цій зустрічі, за словами С. Хмари, він ще раз піддав гострій аналітичній критиці запропонований проєкт конституції, суть якої зводилася, на думку депутата, до висновку, що проєкт конституції носить досить чітко виражений антиукраїнський характер і абсолютно неприйнятний для українського народу. Проєкт конституції потребує суттєвих змін і тому не може бути мови про негайне ухвалення конституції, сказав він.

За словами С. Хмари, корумпована владна олігархія намагається галасом навколо конституції відвернути увагу громадськості від найважливіших проблем. Зокрема, питання про стан національної безпеки і її складових, ситуацію у Збройних Силах, організовану злочинність, затяжну системну кризу в економіці і стан у сфері науки, куль-тури й освіти.

Наріжним каменем усіх проблем, вважає С. Хмара, є хибна політика добору людей на відповідальні пости в державі.

Обговорюють шляхи захисту інтелектуальної власности

Київ (УНІАР). — Президент Національної Академії Наук України академік Борис Патон сподівається, що міжнародний семінар, який відкрився 16-го травня, стане вагомим кроком до стимулювання творчої праці вчених і винахідників України. Це в свою чергу сприятиме входові України до спільноти передових держав із всебічно розвинутою економікою.

На семінарі „Патентна система та система охорони авторських прав для вчених і наукових організацій: практичні питання" розглядається найактуальніші питання використання та охорони інтелектуальних вартостей, розподілу прав на об'єкти інтелектуальної власности, а також досвід комерціалізації об'єктів інтелектуальної власности.

У семінарі беруть участь визначні вчені-фахівці 11 країн СНД, галузевих академій, наукових установ, вузів, міністерств і відомств, а також провідні експерти Світової організації інтелектуальної власности (СОІВ) із ЗСА, Німеччини, Швайцарії і Данії. Семінар організували СОІВ, Міжнародна асоціяція академій наук, НАН України і Державне патентне відомство України.

„Всебічна охорона та комерціялізація інтелектуальної власности є неодмінною умовою налагодження виробництва наукомісткої конкурентноспроможної продукції, що в свою чергу визначає конкурентноспроможність економіки держави", — сказав Б. Патон.

Він нагадав учасникам семінару про здобутки, які мала Україна у царині винахідництва і раціоналізаторства в недалекому минулому. Наприклад, кількість винахідників у НАН становила 1988 року 12,000 осіб; щороку подавалося понад 4,000 заяв на винаходи; вчені одержували понад 4,000 авторських свідоцтв і патентів. За обсягом проданих ліцензій до таких розвинутих країн, як ЗСА, Німеччина, Франція та інші, НАН України посідала в колишньому СССР провідне місце.

Одними з найважливіших передумов такого стану були, підкреслив Б. Патон, поперше, особлива форма організації науки в академії, де водночас здійснювалися фундаментальні дослідження і дослідження на замовлення міністерств, відомств і підприємств — прикладні роботи, а подруге, інноваційна структура академії: науководослідний інститут — конструкторські бюро — дослідні заводи, і далі — серійне впровадження.

На жаль, зауважив Б. Патон, глибока економіч-

(Закінчення на стор. 3)

Президент Тайвану готовий переговорювати з Китаєм

Тайпей, Тайван. — На урочистій інавгурації у понеділок, 20-го травня, серед радісних вигуків понад 50,000 учасників новообраний президент Тайвану Лі Тенггуї заявив, що він готовий поїхати до Пекіну на переговори з провідниками Китаю.

У своїй інавгураційній промові президент Лі підкреслив, що у майбутньому з доручення своєї країни та уповноваженням її 21.3 мільйона громадян, він готовий розпочати подорож до замирення з материком — Китаєм. Він також готовий до особистої зустрічі з комуністичними провідниками Китаю щоб відкрити нову еру порозуміння, а з тим і спілкувань. Одначе президент Лі, відразу попередив, що ніколи не вестиме будь-яких переговорів під загрозою атаки.

Пекін уважає Тайван бунтарською колонією, але це зовсім не перешкодило Тайванові зрости до найбільш впливової та економічно розвиненої країни в Азії, яка зуміла притягнути найбільшу кількість закордонних капіталовкладників.

У березні, незважаючи на погрози Китаю, включно з небезпечними військовими маневрами, населення Тайвану великою більшістю голосів обрало 73-річного Лі Тенггуї своїм першим де-

(Закінчення на стор. 3)

ПОПУЛЯРНІСТЬ Б. ДОЛА ЗРОСТАЄ

Вашингтон. — Недільна програма новин телевізійної компанії „Фокс" провела опитування громадської думки, яке засвідчило, що після прийнятого минулого тижня рішення лідера сенатської більшости Боба Дола залишити свій пост сенатора, щоб зосередити всі сили на боротьбі за Білий Дім, його популярність зросла. Як підтвердив 51 відсоток опитаних, це рішення сприяти успіхові Б. Дола у президентських виборах в листопаді, хоч до цього його кандидатуру повинен затвердити з'їзд Республіканської партії.

Тільки 12 відсотків опитаних вважають, що відхід з посту лідера сенатських республіканців зменшить шанси Б. Дола на успіх у листопаді, а 20 відсотків є певні, що цей політичний маневр сенатора не поможе йому в боротьбі з кандидатом демократів, президентом Биллом Клінтоном.

Особливе запитання стосувалося того, хто винний, що після 1994 року, коли республіканці завоювали більшість місць в обох палатах Конгресу, їх становище значно похиталося. Отже, 35 відсотків головною причиною назвали спікера Палати Репрезентантів Нюта Ґінгріча, 35 відсотків вважають, що вся справа в упередженні засобів масової інформації, два відсотки сказали, що найбільше винний Б. Дол, а вісім відсотків схильні думати, що президент Б. Клінтон обстоює кращі ідеї, ніж республіканці.

В Україні

ПОВІНЬ РОЗКРИЛА СКЛАД БОЄПРИПАСІВ

ОДЕСА. — Тут через 51 рік після війни підірвано склад боєприпасів біля центру Ширеєве. Виявити його допомогла повінь. Коли високий рівень води почав знижуватися, на дні штучного водоймища в околиці села Копійкове люди побачили двадцять мін та артилерійних куль з часів Другої світової війни. Сапери знешкодили небезпечну знахідку.

СЕМІНАР В МВС

КИЇВ. — Тут на першій нараді-семінарі в Міністерстві Внутрішніх Справ України йшлося про завдання і ролю підрозділів кримінальної міліції. Учасники семінару свідомі того, що в Україні склалася загрозлива ситуація зі злочинністю, але зазначили, що за останні місяці число злочинів зменшилося в 22-ох областях і на всіх транспортних магістралях. Злочинність у Києві зменшилась на третину. Однак ситуація все ще залишається вкрай складною, зазначили віцепрем'єр міністер Василь Дурдинець та міністер ВС Юрій Кравченко.

ЗМІНЕНО ІДЕОЛОГІЮ ПРИВАТИЗАЦІЇ

КИЇВ. — Верховна Рада внесла зміни до закону про приватизацію майна державних підприємств. Трудові колективи мають пріоритетне право на вибір форми власности і придбання майна для своїх підприємств. Процес приватизації регулюється виключно законом, прийнятим Верховною Радою України. Фонд Державного Майна також підпорядковано парляментові. Ці пропозиції схвалені в другому читанні, однак буде ще третє слухання і остаточне схвалення змін і доповнень до закону про приватизацію.

ВИМАГАЮТЬ РЕЗИГНАЦІЇ О. МОРОЗА

ЧЕРНІВЦІ. — Обласний провід Конгресу Українських Націоналістів (КУН) звернувся до депутатів Верховної Ради України з вимогою поставити питання про резиґнацію голови парляменту Олександра Мороза. Голова крайового проводу КУН Фіялка Якубович пояснила, що причиною цього є „блькованням теперішнім головою Верховної Ради на засіданні Президії парляменту України 12-го травня участи депутатської групи України у засіданні Північноатлантичного союзу", а також „антидержавна промова" О. Мороза на вічу лівих сил 1-го травня в Києві.

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ ВИСТУПАЄ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ КОНСТИТУЦІЮ

ЛЬВІВ. — „Сьогодні Україна повинна прийняти нову конституцію, яка носитиме національний характер", — сказав на зустрічі з громадськістю Львова голова Української Національно-Консервативної Партії Олег Соскін. За його словами, Україна повинна закріпитися як держава в системі европейських структур, а також повинні розпочатися радикальні економічні реформи. Після прийняття конституції, на думку О. Соскіна, Президент України повинен зформувати коаліційний уряд з представників правоцентристських сил і провести нові вибори до Верховної Ради на основі пропорційно-мажоритарної системи.

СОЦІЯЛІСТИ НЕВДОВОЛЕНІ ПРИЗНАЧЕННЯМ Г. ФІЛІПЧУКА

ЧЕРНІВЦІ. — Голова обласної організації Соціялістичної Партії України Людмила Додонова сказала журналістам, що обласний комітет СПУ невдоволений тим, що Президент Л. Кучма призначив Георгія Філіпчука на пост голови Чернівецької обласної державної адміністрації. Г. Філіпчук, за її словами, стане „політичним санітаром Президента України в регіоні", оскільки йому „притаманна нетерпимість до інакодумства, особливо щодо СПУ та КПУ".

О. ЗАТИНАЙКО ВІДВІДАВ СЕВАСТОПІЛЬ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут з дводенною робочою візитою побував начальник Генерального штабу Збройних Сил України, перший заступник міністра оборони України генерал-лейтенант Олександер Затинайко. Він зустрівся з керівниками міста і заступником міністра оборони, командуючим Військово-Морських Сил України Володимиром Безкоровайним і заступником міністра оборони з питань озброєння Олександром Довгополовим. Обговорено питання виведення деяких військових формувань за межі міста. О. Затинайко і супроводжуючі його особи, відвідали військові частини та ознайомилися з їх підготовою.

Три ювілеї, але завжди безсмертна „Лісова пісня"

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Відзначити три ... ліття рівночасно не є легка справа, а коли вони до того ще так різні, то це вже справ-ді вимагає особливих зусиль, а передусім багато добрих почуттів. Можливе, що таке получення, як 125-річчя з дня народин Лесі Українки із 30-річчям Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької і 45-річчям Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку видається дещо дивним, а все ж коли головні „актори" цієї закулісової драми відвідують редакцію „Свободи" їхні інформації дещо пояснюють.

Гості в редакції „Свободи" перед виставою „Лісової пісні" (зліва): проф. І. Соневицький, Л. Крушельницька і д-р Б. Кекіш.

Передусім однак для всіх трьох наших гостей на першому місці стоїть таки „Лісова пісня", постановка якої саме для відзначення так різних ювілеїв запланована на суботу-неділю, 1–2-го червня, у престижевій театральній залі Гантер коледжу, 68-ма вулиця в Ню Йорку. І тут довідуємося від керівника Студії Мистецького Слова Л. Крушельницької, що це вже вдруге студійці виконають „Лісову пісню", але, розуміється, іншими силами, бо молоді адепти театрального мистецтва постійно міняються. Перша постановка була перед 25 роками, а ось тепер для

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон в четвер, 16-го травня, прийняв у Білому Домі 73 керівників великих корпорацій країни. Ця зустріч започаткувала своєрідну конференцію, метою якої був обмін досвідом праці менаджерів з персоналом. Виступали на ній представники підприємств і компаній, де панує родинна, доброзичлива атмосфера, робітники дістають щедру медичну допомогу і пенсії, де вживається цілеспрямованих заходів для підвищення фахової кваліфікації працюючих. Президент Б. Клінтон у своєму виступі висловив нарікання на те, що провідники деяких корпорацій мають занадто велику платню. На думку голови крайового комітету Республіканської партії Гейлі Барбура, зустріч у Білому Домі є нічим іншим, як рекламною передвиборчою акцією і ще раз засвідчує „бажання демократичної Адміністрації перебрати економіку країни під урядову контролю".

В НЮ ЙОРКУ відбулася наукова конференція під назвою „Економічні, політичні та інвестиційні перспективи 1996 року в Росії". Виступаючи на ній, представник великої американської авдиторської компанії Волтер Квінт сказав, що Боріс Єльцин є єдиним російським лідером, який здатний привести країну до ринкової економіки. „Єльцин є найкращим президентом з усіх можливих,— впевнюван присутніх В. Квінт. — На жаль, величезна частина російського населення звикла жити на дотації, діставати не платню, а соціяльну допомогу від держави. Ці люди голосуватимуть за Зюганова і Жириновського, які обіцяють те, що маса хоче почути".

У СВІТІ

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Китаю закликало Адміністрацію ЗСА переглянути своє „помилкове рішення" щодо запровадження торговельних санкцій проти Китаю за порушення прав на інтелектуальну власність. Китайський зовнішньополітичний департамент остеріг, що уряд країни у відповідь вживе дискримінаційних засобів щодо тих товарів, які експортується зі ЗСА до Китаю. Передусім Пекін припинить імпорт всіх американських фільмів, телевізійних програм, відео-касет, компакт-дисків, відмовить американським фірмам, які плянують відкрити в Китаї торго-вельні і туристичні представництва. Гонг Конг, через який іде головний потік товарообігу між ЗСА і Китаєм, закликав обидві країни не починати торговельної війни, бо в цьому випадку британська колонія зазнає великої економічної шкоди.

В НІМЕЦЬКОМУ місті Ахен відбулася церемонія вручення королеві Голляндії Беатрікс міжнародної нагороди імені Карла Великого. Цієї рідкісної нагороди вона вдостоєна „за видатний вклад у справу европейської єдности і примирення народів Голляндії та Німеччини". Нагороду заснувала в 1950 році група впливових громадян Ахену. Її лавреатами в різні року стали канцлер Німеччини Конрад Аденавер, велике герцогство Люксембург, прем'єр Норвеґії Ґарлєм Брундтлянд, канцлер Австрії Франц Враніцький. Лавреатів-неевропейців нагороди Карла Великого є тільки два — колишній секретар департаменту оборони ЗСА Джордж Маршалл і колишній державний секретар Ґенрі Кіссінджер.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Напередодні Олімпійських Ігор

Багатим на події світового значення буде цей 1996 рік в Америці, а зокрема, коли взяти до уваги літні Олімпійські Ігри в Атланті та президентські вибори. Для України та української діяспори обидві події матимуть вагоме значення.

Коли президентські вибори будуть важливими у політично-економічній ділянках, то участь українських змагунів у літніх Олімпійських Іграх буде, в першу чергу, тріюмфом молодої української держави, більшості її громадян та багатьох тих, які своє прадідівське коріння виводять з її надрів. Це ж вперше українські спортовці виступають на літніх Олімпійських Іграх під синьо-жовтим національним прапором України. В Олімпійських Іграх 1992 року в Барселоні українські змагуни були частиною спільної дружини, що складалася з колишніх совєтських республік— Білорусі, Казахстану, Росії, України та Узбекистану. Вже сам цей факт, що держава Україна та її змагуни беруть участь, як повноправні члени світового співтовариства, у цих літніх Олімпійських Іграх, наповнює гордістю не одну душу, живе вона в Україні чи поза її кордонами. Досі здобутки українських спортовців, як й інших талановитих особистостей в усіх ділянках, ішли на конто чи інших „визволителів". Який це безмежний привілей,— бути свідками таких історичних подій в бутті нашого народу.

Українська діяспора, зокрема громади ЗСА та Канади, намагаються допомогти дружині України та її молодим змагунам чим тільки можуть: придбанням спортових одностроїв, потрібного обладнання для багатьох видів спорту, фінансами та опікою. Все це є виявом підтримки не тільки молодій державі, але, в першу чергу, її молодим змагунам, щоб мали змогу гідно репрезентувати свій вид спорту, свою дружину та народ.

Кожне будь-яке вирізнення зобов'язує та відноситься як до змагунів, так і до тих, які несуть відповідальність за цілість української дружини — Міністерство Спорту і Молоді України. Їм, а зокрема міністрові Валерієві Борзову, треба було б доглянути найменших деталей, щоб українська збірна гідно зарепрезентувала свою країну. І такі нетактовності як уживання офіційно неукраїнської мови чи російської транслітерації українських імен, прізвищ та місцевостей, не приносить жодної слави. Навпаки, дивуються та зі зневагою коментують такий брак самопошани. Не хотілося б бачити серед списків змагунів Олімпійських Ігор в українській дружині всяких Ігорів, Олєгів, Олг, Сергеїв, Владимірів та Єлєн замість Ігорів, Олегів, Ольг, Сергіїв, Володимирів та Олен.Треба пам'ятати, що Україна в очах світу є незалежною державою, тому мусить користуватися всіми засобами державницької нації, зокрема, мовою.

Літні Олімпійські Ігри своєю історією сягають до старинної Греції, а відновив їх у 1896 році барон Пієр де Кубертен, щоб дати можливість окремим народам, поглинутим великими імперіями, показати світові вміння, здисциплінованість, відвагу, витривалість і віру у справедливість змагу своїх кращих синів, а пізніше — і дочок. Ця віра у справедливість надала Олімпійським Іграм крім відомого гасла „швидше, вище, завзятіше" ще й розуміння того, що „найважливішим в Олімпійських Іграх не є здобути перемогу, але брати участь у змаганнях"...

Сьогодні, напередодні літніх Олімпійських Ігор, хочеться це підкреслити, щоб і молоді змагуни України були свідомі, що саме їм припала велика шана від України — бути учасниками у цих змаганнях і не тільки здобути честь своєму народові перемогами, але в першу чергу бути його гідними представниками у цих змаганнях на арені світу. Нехай кожний і кожна дотримає даної в їх імені присяги, що „обіцяють брати участь у цих Олімпійських Іграх, шануючи та дотримуючись правил, які керують ними, у правдивому дусі спортсменства на славу спорту та чести нашої дружини".

Уляна Дячук

ПРОДАЖ І КУПІВЛЯ ДОМУ УНС

Наближаємося до річниці минулих Річних нарад Головного Уряду УНСоюзу, на яких було прийнято кілька дуже важливих рішень, що мали на меті спрямувати організацію у друге століття її існування.

Одним з таких важливих рішень було рішення продати будинок в Джерзі Сиrі, в якому розміщується Головна Канцелярія та союзове видавництво. Чимало членів УНСоюзу не могли зрозуміти причини цього рішення і вважали, що УНСоюз мусить бути в дуже великій фінансовій кризі, щоб піти на такий крок — продати „дах над головою", як недавно висловився один з наших членів. Що вплинуло на це рішення Головного Уряду? Канцелярія УНСоюзу і редакції газет „Свобода" та „Український Тижневик", а також друкарня і книгарня займають всього 12 відс. приміщення будинку, який має 285,000 квадратних стіп. Лише кілька повних поверхів займають по одній фірмі, а в більшості всі інші поверхи поділені на менші приміщення, згідно з потребою винаймаючого. В даний час у будинку розміщуються приблизно 40 різних фірм. Цим хочемо вказати на той факт, що це є комерційний будинок, надто великий для власних потреб нашої установи, який мусить бути в теперішніх часах повністю винаймлений, щоб покрити принаймні кошти його утримання.

Будинок УНСоюзу був збудований при кінці 1973 року. Через пануючу тоді економічну рецесію, американські фірми, які раніше зголосили своє зацікавлення винаймити приміщення у будинку, або перестали існувати, або змінили пляни з огляду на зміни в економіці. Через деякий час єдиною фірмою, яка заповнила три поверхи у будинку, був банк Фірст Джерзі Нешенел, з яким УНСоюз підписав домовлення на 15 років. УНСоюз мав також спеціяльне домовлення з управою міста Джерзі Сиrі, на підставі якої замість податків від реальности місто брало тільки 15 відс. з чиншів. Хоча дім не приносив сподіваних прибутків, його можна було втримати з огляду на низькі видатки, а перш за все — податки.

З часом різні підприємства, а найбільше фінансові фірми з Ню Йорку, переконалися в тому, що кошти провадження підприємства в Ню Джерзі набагато нижчі, ніж у Ню Йорку, і вони почали переїжджати до Ню Джерзі. Тоді заповнився будинок УНСоюзу. Найкращий прибуток дім приносив у 1986-89 роках. У 1989 році вигасли як податкове домовлення з містом, так і домовлення з сусіднім банком про винайм трьох поверхів. Банк переніс свої канцелярії до власного новозбудованого 45-поверхового будинку у близькій віддалі від УНС, над самою рікою Гадсон. У зв'язку з черговою рецесією, звільнилися ще інші поверхи у нашому будинку, бо винаймаючі фірми або об'єдналися з іншими, щоб заощадити собі кошти, або перенеслися до інших порожніх нових будинків, де чинші були дуже доступні. Саме в половині 1990 року дім УНСоюзу мав 37 відс. опорожнених приміщень, а тому що УНСоюз ніколи не платив собі за свої приміщення, то майже 50 відс. приміщень в будинку не приносили прибутку.

Проблеми з винаймом

Що було причиною, що не можна було винаймити опорожнених приміщень? Для пересічного читача і члена УНС, мабуть, невідомо, що за останні 25 років почалося перенесення американських фірм з Мангеттену на схід до Коннектикат (до Ґриніч чи Стемфорду) або на захід до Ню Джерзі. Більшість комерційних будинків датуються з 1980-их років, коли будівничі їх розплянували, а банки радо уділяли позички в надії, що на них добре заroблять. Вислід був такий, що з причини рецесії в економіці ринок на такі приміщення переситився, тому захитався балянс поміж потребою на бюрові приміщення та їх кількістю до винаймлення. Вислідом цього надміру нових будівель було, що чинші драстично впали, а багато новозбудованих будинків ще до цього часу залишилися порожніми. Власники не могли втримати їх і віддали банкам чи іншим фінансовим інституціям за позички. Коли банки списали ці реальності до суми, за яку могли продати, нові власники поволі почали їх винаймати, але по надзвичайно низьких чиншах, та перетягали цим мешканців з інших будинків, щоб заповнити свої. Ця девальвація чиншів спричинила ще більший тиск на всіх власників реальностей і тривала впродовж початку 1990-их років.

Як вплинула ця ситуація на дім УНСоюзу? У 1990 році, як вже згадувано раніше, майже 50 відс. приміщень дому не приносили прибутків і не було бажаючих їх винайняти. В цей сам час багато фірм, використовуючи пригожу для них ситуацію, переїхали до щойно збудованих нових приміщень, де власники брали менші чинші та для заохочення давали різні полегші. Щоб втримати фірми у нашому будинку, нам доводилося впродовж кількох років зменшувати чинші, щоб достосуватися до ринкових вимог. Разом з тим від 1990 року, коли вигасло спеціяльне домовлення з містом, дім був оподаткований на базі своєї вартости, так що річні податки потроїлися від суми з попередніх років. Крім того, за 20 років існування дім вимагав уже відновлення та конечних направ, щоб конкурувати на ринку. Прихід з будинку, який тоді був значно менший, ніж раніше, не міг покрити видатків і кожного року виказував значний недобір. Тому на Конвенції 1994 року схвалено резолюцію, щоб перевірити, чи на довшу мету дім буде себе оплачувати. На підставі чиншів, на яких були раніше зроблені домовлення винайму приміщень, та можливого росту чиншів у 1995 році та в наступних роках, зроблено бюджет на 5 років наперед, який показав, що будинок буде постійно дефіцитовий. Взято також до уваги той факт, що будинок потребує великої інвестиції фондів на капітальний ремонт, а саме: перероблення 6 вінд, новий дах, перероблення систем огрівання та охолодження, а згідно з новими вимогами, також вложення системи скроплення водою на всіх поверхах на випадок пожежі. Щоб піднести рівень будинку до т. зв. кляси А, треба вложити найменше два-три мільйони долярів, яких УНСоюз в даний час не може вложити.

Рішення, продиктоване самим життям

Головний Уряд на Річних нарадах розглянув усі дані і прийняв рішення продати будинок в Джерзі Сиrі, а купити інший в Ню Джерзі, який відповідатиме вимогам і потребам на канцелярії УНС, його видавництво та редакції. Для завершення цієї справи призначено спеціяльну комісію.

Які вигляди на продаж будинку? У 1980-их роках фінсові установи викуповували комерційний будинок за будинком, підбиваючи ціну до такого рівня, що вона була набагато вищою, ніж кошт його будівництва. Але вже на початку 1990-их років не було покупців, щоб інвестувати в таких будинках навіть у висоті 50 відс. вартости побудови будинку.

З роками в Північному Ню Джерзі заповнено багато, набудованих у 1980-их роках, ще порожніх будинків. Інвестори почали вертатися при кінці 1994 року до вкладу капіталу у бюрові приміщення. 1995 рік був одним з кращих, коли мова про продаж і купівлю комерційних будинків.

Є багато зацікавлених будинком УНСоюзу, який розташований у вигідній комерційній частині міста, щоб його продати, але це вимагає деякого часу. Екзекутивний Комітет шукає нового приміщення для канцелярії УНСоюзу і видавництва.

Провадження комерційного будинку з великою кількістю винаймаючих фірм та постійними змінами вимагає великого вкладу часу та спричинює багато проблем власникові, який сам розміщується у будинку. В домі УНС є 18 відс. майна організації. Це не є ліквідна інвестиція, бо її не можна швидко продати. Вартість цієї інвестиції підлягає великому коливанню, відповідно до економіки. Забезпеченевий Уряд, який має нагляд над всіми забезпеченевими установами, в тому числі УНСоюзом, не схвалює інвестиції майна в комерційних будинках. А найважнішою причиною для продажу будинку є факт, що він потребує відновлення і не приносить вже досить прибутків, щоб оплатити всі видатки та щоб УНСоюз також не платив за свої приміщення.

Марта Тарнавська

Від „Першого вінка" до історії прагматичного фемінізму

Недавно в американському славістичному журналі надруковано серію дискусійних статтей, що починалася провокаційним питанням: „Чи має Україна історію?" Це питання поставлене не із зловорожих антиукраїнських настанов, а з позицій наукової реальности: чи має історію бездержавний „неісторичний народ", що його присутність не помічена в історичній науці? Не менш провокаційним є питання, що виникає під час читання нової книжки Марти Богачевської-Хом'як „Білим по білому": чи можна вважати об'єктивною і задовільною історію України, якщо „у працях та мемуарах з історії України майже немає жінок", якщо „в більшості історичних праць, особливо в тих, які присвячені розвиткові держави, науки, Церкви чи ідеології, жінки залишаються поза увагою"? (стор. 8). Але ж чи можна сумніватися в тому, що „жіноцтво... є невід'ємною частиною суспільства і мусить бути об'єктом вивчення історика"? „Населення, яке не має доступу до громадського розвитку, не осмислює або втрачає свою історію", пише Марта Богачевська-Хом'як. Українські жінки — „підвладна група підвладного народу" — також не мали досі своєї історії. Але тепер вони цю історію вже мають. Бо найбільшу „білу пляму історії українського суспільства" заповнила епохального значення праця саме Марти Богачевської-Хом'як.

Книжка з дивною назвою „Білим по білому" появилася в Києві у видавництві „Либідь" 1995 року. У підзаголовку сказано: „Жінки в громадському житті України, 1884-1939". Це переклад англомовної книжки, що її видав Канадський Інститут Українських Студій ще 1988 року під назвою „Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life". Авторка пояснює незвичний заголовок українського видання так: „Одна із найвишуканіших форм вишивки в Україні — гладь білими нитками по білому полотну, та й ще з вирізуванням. Треба добре придивитись, щоб розгледіти це мистецтво... Такою є і роля жінки в українському громадському житті й історії України — треба уважно придивитись... щоб зрозуміти... брак відомостей про жінок не означає, що жінок не було. Про них просто не писали".

Книжка Марти Хом'як — це не просто історія жіночого руху чи біографічні нариси про видатні жіночі постаті. Це історія України із свіжої перспективи, яка включає жінок і суспільні проблеми, що їх часто, але зовсім безпідставно, називають жіночими: проблеми такі як „праця жінок поза домом, опіка над дітьми, охорона здоров'я, освіта, побутові справи, житло, харчування". Участь жінок у громадському житті і боротьба жінок за свої права є центральним фокусом дослідження, але розгорнута ця проблематика на широкому тлі політичних, економічних та соціяльних відносин даного часу, та ще й часто в порівняльному аспекті. А розглядає авторка в окремих розділах становище українських жінок в обох імперіях: Російській і Австро-Угорській, і активну участь жінок в національно-визвольних змаганнях, і діяльність жіночих організацій Галичини міжвоєнного періоду, і зв'язки з міжнародним феміністичним рухом, і становище жінок в Совєтській Україні. В книзі сотні прізвищ і фактів з посиланнями на публіковані джерела і непубліковані архівні матеріяли. Серед багатьох жінок, що привернули увагу дослідника і чию ролю в історії вона документує у своїй книжці, особливо вирізняються три постаті. Наталія Кобринська, Олена Пчілка і Мілена Рудницька показані у новому світлі і в новій інтерпретації, яка підносить їхню ролю як передових лідерів не тільки жіночого руху, але українського суспільства взагалі. Марта Хом'як звертає увагу і на участь неукраїнок в жіночому русі України: росіянок, польок, жидівок і на співпрацю організованого українського жіноцтва з неукраїнськими жіночими організаціями. Вона не приховує антагонізмів, які існували між жіночими організаціями з одного боку і соціялістичним, на-

(Закінчення на стор. 3)

Євген Федоренко

70-ЛІТТЯ ВБИВСТВА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Спи, Симоне, тихо, тихо,
Поки Бог розбуде,
Наша Ненька-Україна
Тебе не забуде.

I

25-го травня 1926 року на вулиці Расіна в Парижі пролунало сім пострілів. Від цих пострілів упав на брук Симон Петлюра. Пораненого п'ятьма кулями Симона Петлюру відвезли до шпиталю, де він помер о 2 год. 40 хв. дня, не прийшовши до пам'яті.

Затриманий убивця назвав себе Шварцбардом. На допиті Шварцбард заявив, що він убив С. Петлюру, бажаючи помститися за жидівські погроми в Україні 1919–1920 рр. Виринає питання, чому ж він чекав з своєю помстою так довго, чому не мстився в Україні, в Польщі, в інших країнах, де перебував протягом майже семи років С. Петлюра?

Відомо, що вбивство С. Петлюри було хитро розробленим пляном большевиків, так як в 1925 році до Парижу, як пише у своїй праці проф. Яковлів, приїхав совєтський аґент М. Володін, фактичний інспіратор та організатор убивства. Він приготував з іншими аґентами вбивство С. Петлюри, а червоноармієць Шварцбард це вбивство виконав.

Бо це обвинувачення в жидівських погромах було таке негідне, як і самі погроми. При Уряді УНР було окреме міністерство жидівських справ. В імені України в світі виступав дипломат Арнольд Марголін — видатний українсько-жидівський політичний діяч. Українські гроші, на яких були написи і жидівською мовою, появилися у періоді УНР. У 1918 році Рада Міністрів асиґнувала великі суми грошей, за схваленням С. Петлюри, на допомогу жидам, що впали жертвою погромів.

Для кожного дослідника є безсумнівними докази, що вбивство було організоване з наказу большевиків їхніми таємними аґентами, поклавши на жида Шварцбарда доконання акту, маючи на увазі не тільки фізично знищити С. Петлюру, але разом із тим заплямити чесне його ім'я обвинуваченням у погромах.

Вістка про смерть С. Петлюри не пройшла мовчанкою в Україні, й український народ здогадувався, хто вчинив убивство. Народний спротив у формі повстання прокотився по різних місцевостях України, як продовження тієї славної епопеї повстань України 1919–1923 рр., що її большевики охрестили „романтикою петлюрівського бандитизму". Про смерть Петлюри співали пісні та складали думи, які ширилися устами наших бандуристів-кобзарів. Ось дещо скорочена одна з цих дум — „На смерть Симона Петлюри", яку скомпонували народні бандуристи-сліпці Павло Гащенко, Іван Кучугура-Кучеренко та Пасюга:

Сподівались ми Петлюру
З військом на Вкраїну,
Та донеслась сумна звістка:
Згинув на чужині!..
Із-за рогу клятий наймит
Шварцбард виглядає...
В щире серце Отамана
Цілить –націляє
Та всі кулі із пістоля
В груди випускає,
Ріки крови праведної
Нехрист розливає...
„Буде, годі! Схаменися,
Я вже й так сконаю,
За смерть мою неповинну
Мій народ згадає"...
Більше слова не домовив,
Уста помертвіли...
Мала доня та дружина
В горі заніміли...
Сумно стало на Вкраїні,
Дзвони скрізь мовчали,
Тільки струни на бандурах
В думи заридали.
Настане суд незабаром,
Заспівають хори,
Поховають тебе вдруге
На Дніпрових горах.

Хто ж такий Симон Петлюра? Народився Петлюра 10 травня 1879 року в Полтаві у козацькій родині. Початкову освіту одержав у полтавській духовній школі, а дальшу — у духовній семінарії цього ж міста. Навчання в тодішніх школах провадилося російською мовою, але поза школою всі розмовляли переважно по-українському. Українські книжки, зокрема „Кобзар", учні читали з великим інтересом... Ще будучи в семінарії, С. Петлюра відігравав впливову ролю серед своїх шкільних друзів у „трактуванні дразливих питань", як про це згадує Іван Рудичів („С. Петлюра в молодості"). Ось вже зі старшої богословської кляси його виключили за те, що він запросив славного українського композитора Миколу Лисенка, який в той час приїхав до Полтави, відвідати семінарію. Отже, молодого Симона Петлюру викинули з „вовчим білетом", не давши йому змоги закінчити школу, бо він не хотів покаятися, а стояв на своєму.

Ще будучи в семінарії, в 1900 р., С. Петлюра вступив до Революційної Української Партії (РУП), яка написала на своєму прапорі гасло української державности. Симон Петлюра брав активну участь у громадсько-політичному житті. Щоб уникнути переслідувань поліції, він їде на Кубань. В Катеринодарі С. Петлюра працював над розбором архівів Запорізької Січі, Кубанського та Чорноморського військ. Протягом двох років С. Петлюра вивчав документи та допомагав у писанні „Історії Кубанського Козачого Війська". Ф. А. Щербина в своїх спогадах „Симон Петлюра на Кубані" пише, що С. Петлюра був одним з кращих його помічників та що він „найліпше розбирався в історичних матеріялах"; була це стримана і симпатична молода людина та, як зазначає вищезгаданий автор спогадів, „С. Петлюра був не тільки добрим та умілим працівником, але ще більше — дуже хорошою людиною щодо характеру, поглядів і вдачі у взаємних стосунках з людьми".

(Продовження буде)

Три ювілеї...

(Закінчення зі стор. 1)

відзначення 30-ліття студії під проводом Л. Крушельницької, якої 80-річчя також щойно закінчилося, побачимо знов безсмертну „Лісову пісню" з новими молодими силами. Про них розповідає нам Л. Крушельницька, про їхнє захоплення підготовою, про духовість, яку їм дає пізнання Л. Українки та того чи не найкращого її драматичного твору, який творився у поетеси з таким зусиллям. У ньому, як каже Л. Крушельницька, Л. Українка получила два світи, а це уяву дитини про казку і філософію зрілої людини і тому називала цей твір з німецького „Märchendrama", що ніяк че можливе передати українською мовою. Але саме цей світ казки відчувають молоді актори і вживаються в нього, незважаючи на неспокійне життя, що шумить довкруги. Л. Крушельницька розповідає про своїх учнів і згадує зі сантиментом, як її перша постановка „Лісової пісні" з-перед 25-ти років пройшла з успіхом 16 вистав по цілій ЗСА.

Л. Крушельницька і проф. Ігор Соневицький, який від „начала" стояв близько студії даючи виставам музичне оформлення, згадують у „Свободі" спільні переживання і спільну працю над поодинокими постановками студії від самого її початку. Довідуємося, що перших п'ять років студія працювала під керівництвом Олімпії Добровольської, але тепер минає вже 30 років як її прова-дить безперебійно Л. Крушельницька. За їхніми споминами і перед моїми очами пересуваються різні вистави та їхні молоді виконавці, що, перейшовши добру школу мови, акторства, а передусім пізнання найкращих наших драматургів та письменників, пішли на стільки багатші у дальше життя. Треба надіятися, що багато із них збереться тепер на виставах 1-го і 2-го червня, щоб спільно відзначити 30-річчя „своєї" студії та своїх учителів. Тут, працювали постійно як допоміжні для Л. Крушельницької, в першу чергу проф. І. Соневицький із своїм музичним оформленням, але також немов „права рука" Ольга Івасівка, що довгими роками стоїть її до помочі. Останньо до них прилучився також Володислав Клех, колишній мистецький декоратор Метрополітальної опери в Ню Йорку. Але також є цілий ряд інших, що докладають зусиль, щоб вистави студії мали всеціло професійний характер, дарма, що молоді актори щойно тут починають свою театральну кар'єру.

І як колись, в цих останніх днях перед новою постановкою, все горить бажанням показати цю „Лісову пісню" якнайкраще, бо вона справді „ювілейна". Тим разом музичне оформлення також особливе, як інформує проф. І. Соневицький, бо акомпаньювати виставі буде камерний ансамбль, а в композиціях автор використав мелодії, що їх друг життя Л. Українки, Клемент Квітка, записав із уст поетеси.

Розуміється до повності підготови цих ювілеїв не може бракувати „слова від спонзора" і „ювілята", речником якого є президент кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку д-р Богдан Кекіш. І так, як Л. Крушельницька розгортає перед нами історію студії за 30 років, так д-р Б. Кекіш інформує про кредитівку „Самопоміч", а передусім чому саме спонзорством вистави „Лісова пісня" ця фінансова установа хоче відзначити 45-річчя свого існування.

— Ми потребуємо молодих членів, тому завжди підтримуємо працю молодих, а вже зокрема на культурному відтинку, — каже д-р Б. Кекіш. — Знаєте добре, що ми постійно помагаємо у різних акціях громади, ділячись з нею своїми прибутками. Досі ми вже за час існування дали на громадські цілі понад два мільйони долярів. У нас призбиралося 50 млн. дол. власного капіталу, з оборотним капіталом 250 мільйонів і це дає можливість ширити нашу працю, а передусім допомагати різним акціям, зокрема культурним, в нашій громаді. Розуміється, це получене є з певним ризиком, але воно в житті завжди існує. Цікаво є розглядати працю нашої кредитової інституції з перспективи 45 років, бачити усі метарфози, що їх перейшла наша громада в ЗСА, та до них достосовувати нашу працю. Тут конечна технологія, яка, до речі, в кожній ділянці тепер панівна, але наша громада тепер більше розкинена, як колись, інакші має пріоритети, а ми мусимо іти з громадою, бо ми є на її потреби. Нам треба глядіти вперед як іде життя та крокувати із ним. І хоча тепер для відзначення нашої 45-літньої праці спонзоруємо драму-феєрію — наша установа стоїть кріпко у дійсності.

Слухаючи вияснень д-р Б. Кекіша, бачимо це поєднання почуттів, як колись у Лесі Українки — зрілого розуміння світу із казковим. Тим можна пояснити получення трьох ювілеїв у такій формі, як воно заплановане і добре, що хтось відходить від стандартної форми святкувань круглих дат бенкетами та промовами.

Відзначення 75-річчя Всеукраїнського Православного Церковного Собору 1921 року

У 1996 році виповнюється 75 років від часу проведення Всеукраїнського Православного Церковного Собору й 75-річчя утворення Української Автокефальної Православної Церкви.

З ініціятиви Київської Духовної Академії Української Православної Церкви Київського Патріярхату та з благословення Патріярха Київського та всієї Руси-України Філарета утворено Комітет для відзначення 75-річчя Української Автокефальної Православної Церкви.

30-го січня 1996 року з участю Патріярха Філарета відбулося засідання Комітету для відзначення 75-річчя УАПЦ. У засіданні взяли участь духівництво та миряни Української Православної Церкви Київського Патріярхату, Української Автокефальної Православної Церкви, Українського Православного Братства, Світової Координаційної Ради.

Головою Комітету для відзначення 75-річчя УАПЦ обрано Митрополита Переяславського та Богуславського Нестора.

Комітетом для відзначення 75-річчя УАПЦ передбачено такі заходи на пошанування цієї дати:

*проведення наукової конференції, присвяченої річниці УАПЦ (жовтень 1996 року);

*проведення читань ім. Митрополита Василя Липківського в Київській Духовній Академії (лютий-травень 1996 року);

*проведення урочистої академії на честь річниці УАПЦ (жовтень);

*відкриття меморіяльних таблиць, присвячених Митрополитові Василеві Липківському;

*видання матеріялів читань, наукової конференції та наукової монографії про Митрополитів Василя Липківського, Миколу Борецького та Івана Павловського;

*організація фотовиставок та концертів духовної музики, присвячених річниці УАПЦ.

Комітет вже розпочав працю над здійсненням намічених заходів. Зокрема, провадяться читання ім. Митрополита Василя Липківського. Їх відкрив 16-го лютого 1996 року у Київській Духовній Академії Патріярх Філарет доповіддю „Духовні, історичні та церковно-правні підстави формування національної помісної Української Православної Церкви".

Йде підготова до жовтневої наукової конференції та інших заходів на відзначення річниці УАПЦ.

Учасники Комітету для відзначення 75-річчя УАПЦ єдині думкою в тому, що відзначення цієї річниці стане потужним духовним імпульсом до гуртування українців довкола Церкви та до відродження національних традицій, а разом з тим до консолідації українського суспільства. Комітет розраховує на те, що православні громади, братства й сестриецтва в ЗСА, Канаді, Західній Европі, Південній Америці й Австралії нададуть як моральну, так і матеріяльну підтримку заходів на відзначення 75-річчя УАПЦ.

Осередком для проведення цих заходів має стати Київська Духовна Академія Української Православної Церкви Київського Патріярхату. Її адреса: Україна, 252025, м. Київ, Андріївський узвіз, 23, Київська Духовна Академія, Комітет для відзначення 75-річчя УАПЦ, тел./факс 228-86-20.

Митрополит Нестор,
голова Комітету
Арсен Зінченко,
секретар-координатор

Від „Першого...

(Закінчення зі стор. 2)

ціоналістичним, католицьким, а то й кооперативним рухом з другого. Не приховує і конфліктів, які існували і в самому жіночому русі, наприклад, поширений антиінтелектуалізм. Не іґнорує і проблем, пов'язаних з дискримінацією жінок у власному суспільстві. Ці антагонізми вона розглядає з об'єктивністю історика, намагаючись виясити їх в контексті соціяльних, економічних і політичних відносин. Українські жінки, як правило, уникали термінів „фемінізм" і „феміністичний", вони, як це промовисто говорить англійський первісний заголовок книжки Марти Богачевської-Хом'як, були „феміністками всупереч власним бажанням": боротьба за національні права витісняла часто змагання за рівноправність з чоловіками у власному суспільстві. Але, як каже са-ма авторка, „будь-яка жі-ноча організація за самою своєю природою пов'язана з фемінізмом" (стор. 232). Велика активність у громадському житті жіночих організацій робила значний внесок в о-стоювання національних прав та підносила політичний і економічний рівень народу. Це було, на думку М. Богачевської-Хом'як, застосування в повсякденному житті прагматичного фемінізму — явища, яке виникло у доіндустріяльних суспільствах і яке можна спостерігати ще сьогодні у країнах т. зв. третього світу.

Книжка Марти Хом'як має майже 50 сторінок посилань на архівні і публіковані джерела. Можна звернути увагу, що не всі її твердження задовільно документовані (наприклад, стор. 218: мова про польську статистику терористичних актів, але без точного посилання на джерело; стор. 225: про тиражі видань; таких прикладів можна навести багато). В деяких місцях хотілося б читачеві почути ширшу і глибшу аналізу обговорюваної теми (наприклад, на стор. 225 про двотижневу газету „Жінка" сказано всього чотири речення, а це було справді унікальне видання на високому рівні, і воно заслуговує на значно ширше трактування). Книжка має 32 сторінки ілюстрацій — це прецікаві документальні фотографії, групові та індивідуальні портрети, що мають історичну вартість. На жаль, в українському виданні ілюстрації вийшли дуже мляві і нечіткі, хоч і надруковані вони на нібито кращому від решти книжки папері. Поліграфічна сторона видання взагалі залишає бажати кращого: книжка зішита надто тісно і надрукована ощадним набитим друком, майже без марґінесів.

На звороті титульної сторінки позначено, що „видання здіснене з ініціятиви та за сприяння Союзу Українок Америки". Це нагадало мені, як 1984 року я писала рецензію на перевиданий Союзом Українок Америки „Перший вінок" Наталії Кобринської і Олени Пчілки. Я тоді, хоч і виявила зацікавлення книжкою, зробила закид видавцям, що вони, мовляв, замість перевидавати історичний „Перший вінок", повинні були здобутися на „Другий вінок", бо для такого нового видання жіночої творчости були всі потрібні передумови. Сьогодні я хочу привітати Союз Українок Америки з появою книжки „Білим по білому". Видання українською мовою книжки Марти Богачевської-Хом'як — це подія великої ваги. Її значення напевне не менше, як було цього першого в нашій історії жіночого альманаху, що вийшов у світ вперше 1887 року і до сьогодні є наріжним каменем українського жіночого руху. Відтепер, завдяки Марті Хом'як, українські жінки не тільки мають свою історію, вони нарешті увійшли в історію України.

Замовлення на книжку (25 дол.) слід висилати на адресу: UNWLA, 108 Second Ave., New York, N. Y. 10003.

У ЧЕТВЕР, 16-го травня, о 2-ій годині по полудні револьверним пострілом у груди вбив себе американський адмірал Джеремі Бурда. Цю сумну вістку підтвердили представники військово-морської фльоти ЗСА. Президент Билл Клінтон, діставши інформацію про самогубство адмірала Дж. Бурди під час зустрічі з керівниками провідних американських корпорацій у Білому Домі, не міг приховати свого великого потрясіння цією несподіванкою. Від 1994 року адмірал Дж. Бурда керував військово-морською фльотою країни, а до того часу очолював об'єднані сили НАТО у південній Европі.

КОНКУРСНА комісія Спілки письменників Росії прийняла рішення відзначити лідера Комуністичної партії Російської Федерації Ґеннадія Зюґанова літерартурною нагородою імені Міхаїла Шолохова. У поданні згаданої комісії підкреслюється, що книги Ґ. Зюганова „Вірю в Росію", „За горизонтом" і „Держава" „засвідчують особливу силу російської культури". При цьому, певна річ, жодним словом не згадується, що все написане цим апологетом відродження СССР виказує його затьмарений великодержавним шовінізмом світогляд. У 1994 році лавреатом цієї ж нагороди був лідер боснійських сербів Радован Караджіч, якого Міжнародний трибунал проголосив військовим злочинцем, а також кубинський диктатор Фідель Кастро.

Обговорюють...

(Закінчення зі стор. 1)

на криза останніх років спричинила руйнування усталених стабільних зв'язків між наукою і виробництвом. Безперервне зменшення бюджетного фінансування науки, відсутність довготермінових кредитів для модернізації підприємств обумовили скорочення чисельности вчених і спеціялістів у сфері науки в Україні вдвічі, а кількість винахідників і раціоналізаторів зменшилася у 10 разів.

Водночас, наголосив Б. Патон, впровадження за кордоном створених в Україні передових технологій часто-густо відбувається за безцінь через відсутність фондів для проведення маркетинґових і кон'юктурних досліджень, досвіду ліцензійної діяльности, закордонного патентування, а також юридичної невреґульованости питань про права на інтелектуальну власність.

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

мократично обраним президентом. Цим голосуванням Тайван покінчив з авторитарністю, що мала своє коріння в уряді встановленому ще Чіянґ Кайшеком після його утечі від переможних комуністичних когорт Мао Зедонґа у 1949 році. До цього часу президентів Тайвану обирала леґіслятура.

Виставка „Літопис простору" в Клівленді

Ґалерія „Арт авеню", яка міститься у „Тавер сиві" в центрі Клівленду, повідомляє, що від 31-го травня до 28-го червня ц. р. там відбудеться виставка та продаж творів відомих українських художників з Києва Олександра Дубовика та Євгена Прокопова. У травні ця найбільш престижева ґалерія у Клівленді проводить виставку Сальвадора Далі.

Олександер Дубовик (живопис, графіка) та Євген Прокопов (скульптура) з успіхом провели свої виставки у Вашінґтоні, в Українському Інституті Модерного Мистецтва у Чикаґо та в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

О. Дубовик вже мав свої виставки у Німеччині, Франції, Юґославії, Україні та Росії. Ось як він описує свою творчість: „Це ідея гармонії, зануреності у часовий потік, де жорстока детермінованість актуалізується через творче становлення у особисту свободу. Це — світ, в якому факт, данність органічно мітологізується, набуваючи загальнозначимого характеру. Це менталітет, духовне поле, в якому справджує свою долю Україна".

Твори Є. Прокопова експонувались в багатьох країнах світу: Швеції, Бельгії, Італії, Росії, Німеччині, Японії, Данії, Шотляндії, Канаді, Америці.

Головними у творчості Є. Прокопова є ідея, знак, уміння передати сутність явища шляхом містичного і неподільного поєднання об'єму та простору, тому в його творах на перший плян виходить метафоричний символ та витончена форма.

За дальшими інформаціями слід телефо-нувати на число (216) 661-1700.

Н. Н.

СУА запрошує на конвенцію

У 1925 році у ЗСА засновано Союз Українок Америки. Роки, як річка — пливуть, не спиняючись... І от почався вже 71-ий рік життя організації. Ювілей 70-ліття святково відзначили. Писали про це і в журналі організації „Наше Життя" і в різних газетах. Було про що розказати — сімдесять років були виповнені невтомною працею.

А що ж далі? Як працюватиме організація? Які пляни на майбутнє? Хто очолюватиме провід її? Незабаром довідаємося про це, бо 24—27-го травня цього ж таки року відбудеться XXIV Конвенція СУА. Що три роки відбуває СУА свої конвенції у різних містах. Цього року господарем конвенції є Філядельфійська Окружна Управа (голова Оксана Фаріон). Конвенційний комітет очолила Марія Кондрат, заступниця її — Христя Їжак. Є й члени комітету, хоч не подаємо усіх прізвищ. Не легка то справа усе зорганізувати, про все подбати, кожну дрібницю доглянути. Не минають Комітет і якісь несподівані труднощі. Та, знаємо, до дня відкриття конвенції все буде полагоджено.

Багато є ділянок праці СУА. Кожна ділянка на конвенції матиме свою сесію, а на ній — звітування; висловлять присутні свої думки про напрямні праці організації, не поминуть у виступах і труднощі праці в тій чи іншій ділянці. Одне слово, багато праці чекає делеґаток, бо крім плянування праці на майбутнє, треба і членів Головної управи СУА обрати.

Та матимуть делеґатки і час на товариські зустрічі, і на розваги. От хоч би на спільному полуденку, чи на приємному товариському бенкеті. З'їдуться на конвенцію делеґатки від відділів, що по всій Америці розкидані — нагод для зустрічей багато.

Звичайно, якщо ви будете гостею на конвенції, то не матиме змоги обирати членів Головної управи. Та ж ви, напевно, приєднаєтесь до СУА і, можливо, будете на наступній XXV Конвенції СУА делеґаткою. А як знову тільки гостею, то доручите голосувати делеґатці вашого відділу.

Та чи ви членка СУА, чи ще ні, а гостею XXIV Конвенції запрошуємо бути. І варто бути, бо спогад про конвенцію, про зустрічі в ці дні, цікаві моменти з конвенції, відчуття спільности з великою громадою союзянок — житиме у вашій пам'яті, та й житиме...

Отож — до зустрічі на конвенції. От, мало не забули, де ж саме конвенція відбудеться? Подаємо адресу: Radisson Hotel of Bucks Coutry 2400 Old Lincoln Highway, Trevose, Pa,;tel.: (215) 638-8300.

Конвенційний комітет

НЕ ТРАЧ, А ДЕРКАЧ

В інтерв'ю п. з. „А бандуристи не переводяться", поміщеному в „Свободі" ч. 88 з 9-го травня, вкралася помилка у поданні тих осіб, що помогли М. Литвинові в часі його перебування в ЗСА. Має бути Іван Деркач з Чикаґо, а не Трач. — **Ред.**

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ, ЯКІ ЗЛОЖИЛИ ДАТКИ НА ВИДАННЯ ПІДРУЧНИКІВ ДЛЯ НАРОДНИХ і СЕРЕДНІХ ШКІЛ УКРАЇНИ

ЛИСТА ч. 7
від 1-го квітня 1995 до 10-го травня 1996 року

1. Комітети Допомоги Україні:
2,000 дол. Комітет Допомоги Україні — Ст. Пітерсбург, Фла. (12,302 дол.)
1,850 Товариство Допомоги Україні в Каліфорнії, Лос Анджелес (12,625 дол.)

2. Громадські Організації:
по 100 дол. Самопоміч — Пассейк, Н. Дж., Український Громадський Комітет в Лорейн, Огайо.

3. Індивідуальні:
по 500 дол. д-р Р. Барановський (з нагоди 90-ліття), Б. і Г. Сторожуки (700)
200 дол. В. Шикеринець
по 100 дол. В. Сендзік (150), С. Ґула (400), Ю. і Р. Темницькі, О. і Д. Темницькі (200), С. і Е. Сахаруки (250)
79 дол. П. і Н. Лисенки (336)
по 10 дол. Н. Пуйда, Н. Вайда, Л. Одежинська.

4. Замість квітів на могили:
45 дол. Л. Одежинська і Н. Пуйда замість квітів на могилу бл. п. Еміліяна Басюка
30 дол. І. Юрчишин замість квітів на могилу бл. п. Мирослави Рубчак-Белей
25 дол. Л. Одежинська замість квітів на могилу бл. п. Марії Дзундзи.

5. В пам'ять:
по 100 дол. Л. Козак в пам'ять чоловіка бл. п. Зенона Козака, І. Юрчишин в пам'ять бл. п. д-ра Богдана Юрія Юрчишина.
490 дол. В пам'ять бл. п. Наталії Качмар зложили: по 100 д-р Л. і З. Явні, Д. Кузик (350), В. і К. Воловодюки (600); по 50 З. Гафткович і М. Дармохвал, О. Дармохвал; по 25 Е. і Н. Мельничуки, А. і С. Леуші; по 20 О. Загайкевич, Л. і Я. Ткачі.
175 дол. В пам'ять бл. п. Ірени Карпенко зложили: по 50 І. і Л.Декайли, д-р Р. Воронка (850), В. і К. Воловодюк (550); 25 М. Полянська
50 дол. Д. Кузик в пам'ять бл. п. Івана Кедрина Рудницького.

6. Замість різдвяних родинних подарунків:
1,500 дол. родини Чапельських і Трешньовських (635 О. і Л. Чапельські; 400 Л. Чапельська-Тустанівська; 250 Д. і М. Чапельські; 200 Р. і О. Трешньовські; 15 A. Davis).
По день 30-го квітня 1996 р. зібрано 583,158.15 дол.

Завдяки жертвенності української спільноти в ЗСА, Фонд Допомоги Школам України при Координаційному Комітеті Допомоги Україні видав і передав школам України: букварі (500,000), читанки для 2, 3 і 4 клясів по (300,000), літню читанку (280,000), історію України (310,000) і чотиритомну хрестоматію української літератури 20-го століття (по 100,000 кожного тому). Всі вищезгадані книжки були передані школам України безкоштовно. Рівнож переведено в 1995 році курс історії України для учителів середніх шкіл. Подібний курс запланований на червень 1996 р. У підготовці, видання історії України 20-го століття.

Наш дальший апель до всіх, кому на душі лежить виховання національно-свідомої молоді в Україні, складати пожертви на цю ціль.

Чеки просимо виписувати на Coordinating Committee to Aid Ukraine і висилати на адресу:

CCAU
66 Susan Drive
Chatham, N.J. 07928

Всі пожертви на CCAU є звільнені від федерального оподаткування.

За екзекутиву ККДУ

В. Воловодюк, голова
проф. Р. Воронка, перший заст. голови
В. Василів, секретар

Наближаємося до мети

Швидко пливе час і вже недалеко 19-го липня, коли на величавому стадіоні в Атланті відбудеться врочисте відкриття ювілейної Олімпіяди. У ній, вперше в історії, візьме участь олімпійська репрезентація України. Довго, дуже довго довелося йти українським спортовцям до тієї заповітної мети.

Фактично ж спортовці України не будуть новаками на цих Іграх, сотні їх протягом попередніх олімпіяд були учасниками і навіть медалістами, але це відбувалося тільки в рамках служби „старшо-братньому" народові, червоній російській імперії, на конто якої старанно вписувано осяги наших спортовців.

Цим разом українські спортовці виступлять на цьому найбільшому світовому спортовому форумі не як раби і слуги окупанта, а як вільні люди, справжні репрезентанти своєї великої, хоч ще не вповні впорядкованої батьківщини. Цим радітимуть більшість громадян України і особливо українці в ЗСА і Канаді, які щедро підтримали допоміжні проєкти, що їх вдало організував УСЦАК. Починаючи з Фонду відродження спорту в Україні, продовжуючи проєктом сприяння Оксані Баюл, її тренерці Галині Змієвській та фіґуристові Вікторові Петренкові (було це в критичному часі для них), і врешті допоміжні проєкти підготови участи наших олімпійців в Олімпіяді в Атланті, УСЦАК виконав свою ролю бездоганно.

Провід УСЦАК, взявши під увагу дальші заохоти своїх прихильників, при співпраці щирих приятелів українського спорту, продовжуватиме майбутні проєкти на шляху до повного й успішного відродження спорту в Україні.

Нижче подаємо черговий список жертводавців, які прислали чергові суми на Олімпійський Фонд при УСЦАК.

О. Твардовський

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

„УСЦАК — Олімпійський Фонд"

(Виказ пожертв від 10-го лютого до 1-го травня 1996 року)

На особливу подяку заслуговують збірщики: Український Релігійний і Культурний Осередок ім. св. Андрія в Норт Порт, Фла. (голова — Роман Шраменко) — **2,500** дол., Роман Куціль з Рочестеру, Н. Й. — **2,300** дол., Михайло Бойцун з Трентону, Н. Дж. — **1,300** дол., Кооператива СУМ в Гартфорді, Конн. — **1,115** дол., Товариство Допомоги Україні в Каліфорнії (Б. Футала) — **630** дол., Василь Гаргай з Пассейку, Н. Дж. — **550** дол., Ярослав Петрик з Пассейку, Н. Дж. — **90** дол.

1,050 дол. — Товариство „Самопоміч" в Рочестері, Н. Й; **1,000** дол. — Український „Вест Сайд Клюб" в Рочестері, Н. Й., Український Народний Дім в Лорейн, Огайо; **500** дол. — Координаційна Рада УККА стейту Ню Джерзі, Ярослав Попель, д-р Ірена Васинчук, Іван і Дарія, Л. Турянські (у св. п. сина Бориса); **295** дол. — Український Релігійно-Культурний Осередок ім. св. Андрія в Норт Порт, Фла.; **200** дол. — Ярослав Березовський, Александер Крайчик; **100** дол. — Мирослав Велигорський, Роман Винник, Е. і А. Кравчук, Лев Левицький, Богдан Лисак, Наталка і Роман Кузики, д-р Роман і Еріка Коцопей, Анатолій і Бренда Лисинські, Микола Ворона, кооператива СУМ в Гартфорд, Конн., Український Народний Дім в Гартфорді, Конн., Відділ УНС ч. 277 в Гартфорді, Конн, 3-ій Відділ ООЛ в Пассейку, Н. Дж., Віктор Роговський, Стефан Ривак, Матвій і Таїса Мелешки, д-р Михайло Яцух, Відділ УНС „Запорізька Січ" (Г. Гавришин), Богдан і Галина Голуби, Олександер Слота, Клюб Сеньорів в Рочестері, Н. Й., д-р Роман і Богданна Ковальчуки, Нестор і Ольга Червінські, Мечислав і Анна Баличі, Теодор Коваль, Андрій Ярім, М. З. Луценко, Олекса і Лариса Біланюки, Іван Вориш, Михайло Каркоць, Богдан Саєвич, Мирон Бачинський, Ліда і Михайло Белендюки, Орися і Мирон Біласи, Ярослава і Ярослав Букачевські, Анна і Осип Іваніви, Лариса і Андрій Івашки, Василь Сосяк, Зенон Струмецький, Вячеслав Цетенко; **75** дол. — Стефан Буган; **70** дол. — Іван Лучканич, Франко Вірстюк; 50 дол. — Степан і Надя Ґробельські, Любомир Гуменюк, Богдан Гевко, Дарія Будна (у св. п. Володимира Гузара), Стефан Кецик, Микола Єйна, Анна і Сильвестер Петруняки, Анастазія і Михайло Бойцуни, Мирон Осадца, Іван і Ольга Клоці, Роман Кобрин, Л. Т. Романків, Теодор і Мирослава Кузьо, Ірена Чайковська, Володимир Саляк, Василь Гаврилюк, Еміліян Мельник, Євген Палига, Осип Гладун, М. Вітек, Нестор Басняк, Мар'ян Гуль, Михайло і Ірена Кіндрачуки, Йосиф Кладко, Богдан Антонишин, Мирон Волосянський, Роман Мацюк, Іван П. Костюк, Володимир Грицин, Іван Сніженко, Роман і Галина Білики (св. п. Ігоря Єйни), Кате-рина і Михайло Ляльки, Катерина Луців, Дарія Тишовницька, Карло і Стефанія Маньківські, Мирослава Зубаль, Марія Данилів, д-р Яків Писарів, Григорій Дирів, Володимир Потежний, Юрій Руб, Марія і Роман Балтаровичі, Люся і Михайло Герасимів, Ірена і Володимир Ґерент, Любомир Лямпіка, Богдан Мак, Слава і Роман Малюки, Оля і Юрій Пастернаки, Юрій Черни, Павлина і Володимир Різники, Галина і Роман Шраменки; **40** дол. — Іван Кволик, Марія і Мирон Ковальські; **30** дол. — Василь Головінський, Евстахій Каніцький, Йосиф Ескір, Петро Пришляк, Михайло і Леся Шевчуки, 5-ий Відділ ООЧСУ, В. і Д. Рудакевич, Ліда Козак; **25** дол. — Володимир Гри-цин, Орест Сеник, Андрій Турчин, Мирон і Марія Кузьо, Стефан і Стефанія Покори, Осип Лучка, Василь Гаргай, Іван Гафткович, Мирослава Глушок, Софія Андрушків, Лідія Хома, Юрій Я. Цегельський, Зенон і Ізабела Омецінські, Людвик і Аріядна Бах, Роман Кухта, Ольга Тритяк, д-р Богдан і Віра Томків, Раїса і Валентин Кохно, Володимир Мотика, Оксана і Михайло Тарапацькі, **20** дол. — Тамара Позднякоф, Богдан Гупаловський, Оксана і Іван Микитини, Стефан Шипкевич, Михайло Глушок, Андрій і Юля Галагдіді, Александер і Анна Пришляки, Петро і Стефанія Шагаї, Любомир Рокицький, Марія Нестерук, Юля Нестерук, Антін Наконечний, Мирон Колінський, Михайло Шиґда, Стефан Охрін, Зенон Бетлей, Б. Журавський, С. Косцьолек, В. Чарнянська, М. Карлицький, Ст. і М. Дупляки, Теодор Марцівський, І. Іванків, Стефан Пелтишин, М. Кош, В. Зєльонка, Марія Сенишин, Михайло Дідух, Василь Шиш, Е. Обаранець, Н. і Г. Посіви, Методій Зрада, Іван Горський, В. Маркович, Орест Надраґа, Дарія Сірко, Петро і Стефанія Біжки, Анна Ковальчук, Михайло Маркович, Надя Петрик, Йосиф Войтович, Леонід Кириченко, Оля і Богдан Козаки, Галина і Володимир Король, Дарія Ломницька, Надя Мандрусяк, Мальвін Джарль, Катерина Миско, Михайло Павлічко, Соня і Микола Палянчики, Орест Питляр, Оксана і Володимир Савківи, Валя Савчук, Осип Серна, Леся і Микола Татарки, Юлія і Іван Тащуки, Олена і Павло Турули, Володимир Борискевич, І. Гаврилюк, Ярослава і Павло Грабовичі, Олена Качала; **15** дол. — Василь Ґрунтовський, **10** дол. — Іван Модяник, Софія Радьо, Яків Полюга, Іван Скірка, М. Зень, Р. Заставський, Є. Борейко, Г. Южин, Т. Дзубинський, Т. Косцьолек, І. Зельомко, В. Гавраняк, Н. Кулик, Ф. Знак, С. Журавський, І. Доложицький, Й. Камінський, К. Ваньо, Я. Федун, П. Доброскок, А. Журавський, І. Зельонка, М. Паниція, І. Гвоздь, Т. Тимчишин, І. К. Лялюк, Д. і С. Мельник Пшеничняк, Володимир Борискевич, Володимир Бунецький, Ірена і Тома Бурки, Марія і Мирон Грамяки, Рома і Іриней Герасимяки, Марія Ґерус-Мартюк, Атанас Кобрин, Іванна і Ярослав Костишини, Люся Крук, Василь Мацків, Тамара Наболотна, Ґені і Теодор Потер, Петро Підгородецький, Роман Сокольський, Люїс Тимченко, Марія і Семен Чорнії, Іван Попівчак; **8** дол. — Ігор Шперналь; **6** дол. — М. Кузів, Я. Чучук; **5** дол. — І. Борбич, М. Курилець, М. Козовик, Н. Н., М. Кассараба, В. Клявснік, В. Нащанський, Ф. Черепаха.

Управа УСЦАК висловлює щиру подяку усім жертводавцям — прихильникам спортової України та закликає інших щиро й щедро відгукнутися на потреби українських атлетів-олімпійців, щоб вони славно зарепрезентували Україну в Атланті на світових олімпійських Іграх!

Чеки виписувати на: „УСЦАК — Олімпійський Фонд" і надсилати до: 680 Санфорд Авеню, Ньюарк, Н. Дж. 07106.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ приймуть на зберігання 20 тонн відпрацьованого ядерного палива з дослідних реакторів 41 країни Европи, Азії і Латинської Америки. Як сказала у розмові з журналістами секретар департаменту енерґетики Гейзел О'Лірі, до цього рішення привели докладні консультації з Державним департаментом і в цілому воно віддзеркалює політику Адміністрації президента Билла Клінтона, спрямовану на відмову від використання високозбагаченго урану у комерційних цілях. Достави відпрацьованих радіоактивних матеріялів почнуться ще цього літа і триватимуть 13 років. До 19 тонн прийме ядерний комплекс у Саванна Рівер, Південна Каролайна, решта зберігатиметься в інженерній ляборатоії у стейті Айдаго.